

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет економіки та бізнесу

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП

к.е.н., доцент _____ Г.І. Грицаєнко
«29» серпня 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри підприємництва, торгівлі
та біржової діяльності

к.е.н., доц. _____ Л.О. Болтянська
«29 » серпня 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

з дисципліни **«Економіка і організація підприємств малого бізнесу»**
(за вибором студента)

(найменування та статус компоненти: обов'язкова або за вибором студента)

для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр, найменування спеціальності, освітньої програми)

форма навчання денна

Кількість кредитів - 5 кредитів

Курс - 4-й

Семестр - 7-й

Змістових модулів (підсумкових модульних контролів) – 2

СРС – 100 годин

Форма контролю – екзамен

Загальна кількість годин – 150 годин

«Економіка і організація підприємств малого бізнесу». Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» факультету економіки та бізнесу, спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» - Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019. – 8 с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16с. та Програми навчальної дисципліни «Економіка і організація підприємств малого бізнесу» підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Мелітополь 2019. – 9с.

Розробник(и): Завадських Г.М., к.е.н., доцент

Рецензент: Лисак О.І., к.е.н., доцент

Силабус затверджений на засіданні кафедри «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Протокол № 1 від «29 » *серпня* 2019 року

Завідувач кафедри «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

к.е.н, доцент _____ Л.О.Болтянська

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № 1 від «25» *вересня* 2019 року

Голова, доц. _____ А.А. Костякова

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення

Курс передбачає вивчення теоретичних основ функціонування сучасних підприємств малого бізнесу та особливостей їх практичної діяльності у сучасних умовах господарювання

Веб-сайт курсу

<http://nip.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=5950> (доступ через особистий логін і пароль для навчально-інформаційного порталу ТДАТУ)

2. Мета викладання дисципліни

формування у майбутніх фахівців сукупність знань та навичок використання наукового інструментарію теорії та практики господарювання, конкретних форм і методів управління, принципів формування й використання виробничого потенціалу; взаємодії всіх видів ресурсів, організацій та ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємств малого бізнесу в умовах сучасного ринкового господарювання

3. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни є:

- ✓ опанування сучасних методів управління підприємством малого бізнесу та дослідження середовища його функціонування;
- ✓ опанування основних методів розрахунку ефективності використання ресурсів підприємства малого бізнесу;
- ✓ визначення поняття та організаційно-правових особливостей функціонування підприємства малого бізнесу; ознайомлення із процесом започаткування нового підприємства малого бізнесу та його реструктуризацією;
- ✓ закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління підприємствами малого бізнесу;
- ✓ вивчення видів і організаційно-правових форм підприємницької діяльності у сфері малого бізнесу;
- ✓ вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств малого бізнесу
- ✓ розкриття особливостей інноваційно-інвестиційних процесів у сегменті підприємств малого бізнесу;
- ✓ набуття навичок складання планів підприємницької діяльності, зокрема бізнес-планів для підприємств малого бізнесу

4. Результати навчання – компетентності (з урахуванням soft skills)

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

Знання	показати знання організаційно-правових форм підприємництва, що діють в Україні; видів малих підприємств за організаційно-правовими формами; видів організаційних структур управління малими підприємствами; основних принципів організації науково-дослідного процесу в малих підприємствах; теоретичних аспектів фінансової діяльності малих підприємств; методики розрахунку показників економічної ефективності діяльності малих підприємств
Уміння	уміння визначати та класифікувати малі підприємства за організаційно-правовими формами; розробляти техніко-економічне обґрунтування створення малого підприємства; розробляти пакет документів для внутрішнього користування на підприємстві (штатний розпис, положення про організацію та оплату праці, порядок розподілу прибутку); аналізувати фінансово-господарську діяльність підприємства, робити висновки та пропозиції; здійснювати розрахунок економічної ефективності малих підприємств
Комунікація	інформування фахівців та нефахівців про стан, проблеми та перспективи розвитку малих підприємств
soft skills	комунікативні навички, уміння слухати, здатність працювати в команді, критичне мислення, здатність вирішувати конфлікти, здатність брати на

себе відповідальність під час прийняття рішення

Після успішного проходження курсу здобувач вищої освіти володітиме наступними компетентностями:

- здатність застосовувати набуті знання для оцінки фінансового стану та розрахунку економічної ефективності діяльності малого підприємства
- навички здійснювати комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності малого підприємства

5. Пререквізити

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни

Економіка підприємства
Статистика
Аналіз господарської діяльності

6. Постреквізити

Дисципліни, які спираються на вивчення даної дисципліни

Бізнес-проекування
Економіка і організація інноваційної діяльності

7. Інформація про викладача

Викладач (-і)

Завадських Ганна Миколаївна, доц., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
<http://feb.tsatu.edu.ua/teacher/zavadskih-ganna-mikolayivna/hanna.zavadskykh@tsatu.edu.ua>

Е-mail викладача

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				Балів
			Годин				
			Лк.	Лаб.	Пр.	СРС	
1	Лекція 1	Мале підприємство як суб'єкт господарювання Місце малого бізнесу в економіці країни	2				
	Практичне заняття 1	Мале підприємство як суб'єкт господарювання Місце малого бізнесу в економіці країни			2		3
	Самостійна робота 1	Робота на НІП				10	2
2	Лекція 2	Державна підтримка та регулювання підприємницької діяльності	2				
	Практичне заняття 2	Державна підтримка та регулювання підприємницької діяльності			4		3
	Самостійна робота 2	Робота на НІП				10	2
3	Лекція 3	Поняття фінансових ресурсів та фінансово-кредитної бази функціонування малого підприємства	2				
	Практичне заняття 3	Поняття фінансових ресурсів та фінансово-кредитної бази функціонування малого підприємства			2		3

	Самостійна робота 3	Робота на НПП				10	2
4	Лекція 4	Податкова політика країни та її вплив на активізацію малого бізнесу	2				
	Практичне заняття 4	Податкова політика країни та її вплив на активізацію малого бізнесу			4		3
	Самостійна робота 4	Робота на НПП				10	2
5	Лекція 5	Інформаційно-аналітичне забезпечення функціонування малого підприємства	2				
	Практичне заняття 5	Інформаційно-аналітичне забезпечення функціонування малого підприємства			2		3
	Самостійна робота 5	Робота на НПП				5	2
6,7	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I				5	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I					10
Всього за змістовий модуль I – 74			10	-	14	50	35
8	Лекція 6	Мотивація, організація та оплата праці на малому підприємстві	2				
	Практичне заняття 6	Мотивація, організація та оплата праці на малому підприємстві			4		3
	Самостійна робота 6	Робота на НПП				10	2
9	Лекція 7	Капітал малого підприємства	2				
	Практичне заняття 7	Капітал малого підприємства			2		3
	Самостійна робота 7	Робота на НПП				10	2
10	Лекція 8	Інвестиційно-інноваційна активність малого підприємства	2				
	Практичне заняття 8	Інвестиційно-інноваційна активність малого підприємства			4		3
	Самостійна робота 8	Робота на НПП				10	2
11	Лекція 9	Доходи і витрати	2				

		малого підприємства					
	Практичне заняття 9	Доходи і витрати малого підприємства			2		3
	Самостійна робота 9	Робота на НПП				10	2
12	Лекція 10	Фінансові результати діяльності та економічна ефективність функціонування малого підприємства. Оцінка фінансового стану малого підприємства	2				
	Практичне заняття 10	Фінансові результати діяльності та економічна ефективність функціонування малого підприємства. Оцінка фінансового стану малого підприємства			4		3
	Самостійна робота 10	Робота на НПП				5	2
13,14	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II				5	
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II					10
Всього за змістовний модуль 2 – 76 год			10	-	16	50	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 150 год							100

9. Методи та форми навчання

Форми навчання:

- ✓ за рівнем взаємодії здобувача вищої освіти з викладачем: індивідуальне, групове, колективне;
- ✓ за місцем проведення занять: аудиторне, поза аудиторне

Методи навчання:

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції, дискусії), наочні (презентації), практичні (вправи, виконання завдань по заповненню звітності під час занять, навчальна та виробнича практика);
- за видами занять: лекції (лекція-візуалізація, лекція – бесіда); практичні заняття (індивідуальні та групові вправи, тематична дискусія, робота в малих групах);
- ✓ за мотивацією навчально-пізнавальної діяльності (ситуація звернення до життєвого досвіду студентів, заохочення);
- ✓ за контролем ефективності навчально-пізнавальної діяльності (самоконтроль через виконання тестів на навчально-інформаційному порталі, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, ПМК, іспит);
- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності (тематичні дискусії, завдання щодо використання мережі Інтернет, публічні промови і презентації, групові та/або індивідуальні проекти, моделі різних форматів професійних ситуацій).

10. Політика курсу

- ✓ Відвідування занять є важливою складовою навчання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде не атестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані.

- ✓ Дозволяється вільне відвідування лекцій здобувачам за індивідуальним графіком навчання.
- ✓ Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- ✓ Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- ✓ Під час виконання письмових тестових завдань не допустимо порушення академічної доброчесності.
- ✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).
- ✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників навчального процесу, дотримуватися дисципліни, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік навчального процесу.

11. Система оцінювання курсу

Щотижнево – бали за роботу на практичних заняттях; в межах кожної теми – бали за самостійну роботу; по завершенню змістового модуля – бали за ПМК; по завершенню семестру – підсумкові бали, у вигляді диференційованого заліку. Результати поточного та підсумково-модульного контролю формують узагальнену оцінку в балах за накопичувальним принципом Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань студентів ТДАТУ» за 100-бальною шкалою.

Шкала рейтингу ТДАТУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		Екзамен або диференційований залік
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	
67-74	D	3 (задовільно)
60-66	E	
35-59	FX	2 (незадовільно) (з можливістю повторного перескладання)
0-34	F	2 (незадовільно) (з обов'язковим повторним вивченням курсу)

Критерії оцінювання

Практичні заняття	Частка вірно виконаних завдань
Самостійна робота (СРС)	Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування на НПП ТДАТУ (дві спроби – середній результат) Відбувається у вигляді тестових завдань та письмових робіт в кінці вивчення змістових модулів
Підсумково-модульний контроль (ПМК I, II)	Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Повнота розкриття питання (вірні відповіді) ✓ Якість інформації ✓ Самостійність
Екзамен	Підсумкова форма контролю, результати якого оцінюються за 100-бальною шкалою за накопичувальним принципом

12. Інформаційні ресурси та пакет дисципліни

Рекомендована література

1. Болтянська, Л. О. Економіка підприємства [Текст] : навч. посібник : рекомендовано МОН України / Л. О. Болтянська, Л. О. Андреева, О. І. Лисак. - Херсон : Олді-плюс, 2015. - 668 с.
2. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. - К.: "Знання", 2008.- 302 с.
3. Васильців Т.Г. Економіка малого підприємства: навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Ілляш О.І., Міценко Н. Г. – К.:Знання, 2013.- 446с.
4. Воротіна Л.І. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання [Текст] : навч. посібник / за ред. Л. І. Воротіної. - К. : Вид-во Європейського ун-ту, 2001. - 307 с.
5. Грицаєнко Г. Інвестиційна привабливість України [Електронний ресурс] / Г. Грицаєнко, М. Грицаєнко // Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal – 2017. – Vol. 3. – No. 1. – Pp. 80-93 – Mode of access : <https://are-journal.com>
6. Завадських Г.М. Дослідження сучасного стану інвестиційної сфери аграрних підприємств / Андреева Л.О., Болтянська Л.О. та ін. // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: Монографія. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 272 с. – С. 155-208. (особистий внесок 2,2 ум. друк. арк.)
7. Менеджмент малого бізнесу: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова, В.Я. Горфинкеля. – М. : Вузовский учебник, 2007. – 269с.
8. Фастовець А.А., Фисун І.В. Фінанси малого бізнесу: навч. посіб. / А.А. Фастовець, І.В. Фисун. – К.: Кондор-Видавництво, 2013. – 302 с.
9. Яворська, Т. І. Малий бізнес у сільському господарстві: теорія і практика [Текст] : монографія / Т. І. Яворська. - К. : ННЦ ІАЕ, 2012. - 386 с.
10. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
11. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
12. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docs.dtkr.ua/doc/436-15>
13. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-resources/>

Інформаційні ресурси

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=404>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
4. Internet:
<http://rsp.ukrstat.gov.ua/> - Державна служба статистики
<http://www.minfin.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства фінансів України